

ЗАКЉУЧАК

о примени одредбе члана 13. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава („Службени гласник РС“ бр. 116/08 од 22. 12. 2008. године)

(усвојен на седници Кривичног одељења Врховног касационог суда дана 25. 06. 2010. године)

У кривичним предметима преузетим по основу члана 13. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава (који се примењује од 01. 01. 2010. године), за поступање су надлежни судови који су преузели предмете на основу те законске одредбе, под условом да је месна надлежност у време покретања кривичног поступка била заснована у складу са одредбама ЗКП-а и Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава („Службени гласник РС“ бр. 63/01 и 42/02). У овим предметима оцена месне надлежности у смислу члана 37. став 1. ЗКП-а у вези члана 27. ЗКП-а дозвољена је само уколико месна надлежност према одредбама ЗКП-а и Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава („Службени гласник РС“, бр. 63/01 и 42/02), није била правилно заснована у време покретања поступка.

Одредба члана 13. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава („Службени гласник РС“, бр. 116/08 од 22. 12. 2008. године), не искључује примену одредаба чл. 35. и 36. ЗКП-а.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Захтевом за разматрање примене Закона, ВФ Председника Другог основног суда у Београду – Љиљана Бркић, предложила је да Врховни касациони суд размотри примену одредбе члана 13 Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава и заузме правно схватање.

Уз захтев су достављене одлуке:

- Решење Првог основног суда у Београду К. бр. 11232/10 од 28.01.2010. године и Ки. број 7676/10 од 10.02.2010. године, који је предмете упутио Другом основном суду као месно надлежном.
- Предлози за покретање поступка за решавање сукоба надлежности Другог основног суда у Београду
- Решења Вишег суда у Београду Ки. бр. 1306/10 и 1544/10 који је, поводом сукоба надлежности, огласио надлежним Други основни суд.

Све одлуке односе се на поступање у кривичним предметима везаним за подручје Општине Гроцка, Барајево и Сурчин, а преузетим од стране Првог основног суда у Београду.

Спорне одлуке односе се на примену Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва и примену Законика о кривичном поступку.

Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва (објављеном 22.12.2008. године у «Сл. гласнику Р Србије» бр. 116/2008), основани су Прекршајни, Основни, Виши, Привредни и Апелациони судови и одређена њихова седишта и подручја на којима врше надлежност. Овај Закон се примењује од **01.01.2010. године**.

Одредбом **члана 3** овог Закона одређено је подручје на којима судови врше надлежност, па између осталог и:

- 1) Први основни суд у Београду, за територију Општина Врачар, Вождовац, Звездара, Земун, Нови Београд, Палилула, Раковица, Савски Венац, Стари град и Чукарица.
- 2) Други основни суд у Београду, за територију Општина Барајево, Гроцка, Лазаревац, Младеновац, Обреновац, Сопот и Сурчин, са судским јединицама у Лазаревцу, Младеновцу, Обреновцу и Сопоту.

Одредбом **члана 12 ст. 2** тог Закона, одређено је да предмете у којима до дана примене овог Закона није донета одлука од судова основаних (ранијим) Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва («Сл. гласник» Р Србије бр. 63/01 и 42/02) **преузимају стварно и месно надлежни** судови основани тим (новим) Законом, Законом о уређењу судова и Законом о јавним тужилаштвима.

Чланом 13 истог Закона одређен је **изузетак** од наведене одредбе и предвиђено да даном почетка примене тог Закона предмете појединих судова основаних ранијим Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва («Сл. гласник» Р Србије бр. 63/01 и 42/02) преузимају судови основани Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва («Сл. гласник Р Србије» бр. 116/2008), па између осталог и:

- предмете Првог, Другог, Трећег, Четвртог и Петог Општинског суда у Београду преузима Први основни суд у Београду.
- предмете Општинског суда у Лазаревцу, Младеновцу, Обреновцу и Сопоту, преузима Други основни суд у Београду.

Применом **члана 13** тог Закона - Први и Други основни суд у Београду су преузели предмете и започели поступање по њима, након 01.01.2010. године.

Међу кривичним предметима из некадашње надлежности Четвртог и Петог општинског суда у Београду су и предмети везани за подручје Општина Сурчин, Гроцка и Барајево, који су по ранијем Закону припадали у месну надлежност тих судова, а који су према одредби члана 13 преузети од стране Првог основног суда у Београду.

До сукоба надлежности је дошло зато што су подручја Општине Гроцка, Барајево и Сурчин, од 01.01.2010. године, по члану 3 Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава у надлежности Другог основног суда у Београду.

Поставља се питање да ли се у односу на већ преузете предмете, везане за подручја тих Општина, у којима је на основу Законика о кривичном поступку пре преузимања правилно заснована месна надлежност, иста може поново оцењивати у смислу члана 37 став 1 у вези члана 27 став 1. ЗКП, а сходном применом и члана 3 Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава.

Што се тиче одредаба Законика о кривичном поступку, јасно је да Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава не искључује његову примену. Напротив тај закон упућује на примену ЗКП-а, обзиром да се у њему користи термин «преузимање предмета», што подразумева даље поступање у складу са одредбама ЗКП-а и осталих важећих Закона.

Примена Законика о кривичном поступку и то члана 27 ст. 1 је опредељујућа у одлукама Првог основног суда и Вишег суда. Везујући одредбе ЗКП-а за одредбу члана 3 Закона о седиштима и подручјима судова којим је конституисана нова територија на којој се простире надлежност судова од 01.01.2010. године, ови судови су закључили да је за поступање у спорним предметима надлежан Други основни суд, а не Први основни суд који је те предмете преузео.

Међутим одредба члана 27 ст. 1 Законика о кривичном поступку као опште правило заснивања месне надлежности у кривичном поступку може се везати само за одредбу члана 12 ст. 2 Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, јер та одредба предвиђа преузимање предмета у складу са општим правилима о месној надлежности.

У конкретном случају ради се о предметима који су преузети непосредном применом одредбе члана 13 Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, а у којима је пре преузимања правилно заснована месна надлежност у складу са тада важећим прописима. Законик о кривичном поступку не предвиђа промену Закона као основ за оцену месне надлежности. Због тога се надлежност мора испитати применом Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава.

Одредба члана 13 Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава као прелазна и завршна одредба представља изузетак (*lex specialis*), у односу на општа правила о подручјима, односно територији простирања надлежности судова што је прописано и чланом 12 Закона о седиштима судова. Доносећи одредбу члана 13 Закона, законодавац је очигледно предвидео изузетак од правила и непосредну примену те одредбе, управо због тога што предмети који се преузимају не спадају сви у домен месне надлежности судова који их преузимају, а која је одређена тим Законом за будуће поступање. То је и разлог што одредба члана 13 искључује одредбу члана 12 ст. 2 Закона о седиштима судова.

Уколико би се дозволила оцена месне надлежности у предметима преузетим на основу члана 13 наведеног Закона (а у којима је претходно правилно заснована), то би значило да се та одредба у суштини не примењује, већ да новоформирани судови у суштини преузимају предмете сходно општим правилима о стварној и месној надлежности конституисаној у члану 12 ст. 2 истог Закона, што би било супротно начелу законитости у поступању, обзиром да је Закон изричито предвидео одступање од тог правила и регулисао посебне случајеве преузимања предмета, тако да се у складу са начелом законитости та одредба, као посебна, мора поштовати. Тиме није елиминисана примена одредаба Законика о кривичном поступку у случајевима када постоје услови за оцену месне надлежности у свим осталим ситуацијама осим ситуација преузимања предмета по члану 13 Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, у којима је по прописима који су претходили доношењу тог Закона месна надлежност правилно утврђена.